

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

2026 m. rugsėjo 7 d., Nr. 26-140VK

LVK PASTABOS VYTRIAUSYBĖS PROGRAMOS PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO PLANUI

Lietuvos verslo konfederacija (LVK) susipažino su XXI Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano projektu (reg.nr. 26-11793; Projektas), pritaria siūlomoms prioritetinėms Vyriausybės priemonių kryptims ir teikia dalykines pastabas.

1. Dėl prioritetų pagrindinių rodiklių

LVK pritaria idėjai kiekviename prioritete nustatyti pagrindinius Vyriausybės veiklos rodiklius, tačiau pastebi, kad didelė dalis jų pateiktame Projekte nėra rezultata matuojantys rodikliai, t.y. nėra tikri rodikliai. Be to, priemonės turėtų būti formuojamos tikslams pasiekti, tačiau didelė dalis priemonių neturi nieko bendra su nustatytais rodikliais ir neprisideda prie rodiklių gerinimo.

Papildomai, kai kurie rodikliai nieko nesako apie Vyriausybės planuojamus pokyčius. Pavyzdžiui, prie prioriteto „Tausosime aplinką ir jos išteklius“ nėra nė vienos priemonės, orientuotos į renovaciją, tačiau yra keliamas tikslas, kad per 2026-2028 m. bus renovuoti 1120 daugiabučių namų. Atsižvelgiant į renovuotų daugiabučių skaičių 2025 m., šis rodiklis, tikėtina, bus pasiektas nesiimant jokių papildomų priemonių. Tokių atveju kyla klausimas, kam tikslą kelti apskritai, ypač kai šis neturi nieko bendra su Projekto turiniu.

LVK siūlo įtvirtinti tikrus, išmatuotinus rodiklius, kurie atlieptų strateginius Vyriausybės tikslus išsikeltose prioritetinėse srityse.

2. Siūlomos papildomos priemonės ir korekcijos**2.1. Dėl LVK ir Sveikatos apsaugos ministerijos susitarimo**

2025 m. lapkričio 19 d. Sveikatos apsaugos ministerijos (SAM) ir LVK pasirašė susitarimą dėl nacionalinės sveikatos sistemos stiprinimo. Šiuo metu jau yra priimti teisės aktai, nuo 2027 m. nustatysiantys viešųjų gydymo įstaigų prioritetą skirstant Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšas, tačiau likę Susitarimo įsipareigojimai nėra net pradėti įgyvendinti, Projekte jie taip pat neatsispindi. Siekiant susitarimo tęstinumo ir įgyvendinimo visa apimtimi, LVK prašo įtraukti svarbiausias SAM ir LVK susitarimo nuostatas į Vyriausybės programos įgyvendinimo priemonių planą.

LVK vertinimu, toks sprendimas leistų išlaikyti pasitikėjimą valstybės ir socialinių partnerių susitarimais, užtikrintų sveikatos politikos tęstinumą ir sumažintų neapibrėžtumą tiek pacientams, tiek sveikatos priežiūros paslaugų teikėjams.

LVK siūlo į priemonių planą įtraukti:

- įsipareigojimą reguliavime numatyti galimybę po mokamos konsultacijos, esant medicininėms indikacijoms, su siuntimu registruotis PSDF apmokamoms paslaugoms;
- įsipareigojimą išplėsti šiuo metu taikomą GPM lengvatą iki 1 MMA papildomam (savanoriškam) sveikatos draudimui.

2.2. Dėl konkurencingos elektros kainos verslui užtikrinimo

LVK atkreipia dėmesį, kad Seimui priėmus Atsinaujinančių išteklių energetikos ir Elektros energetikos įstatymų pataisas, greitai bus pradėtas taikyti viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (VIAP) tarifas kompensuoti kaštus elektros tiekėjams dėl gaminantiems vartotojams taikomų subsidijų.

Nauju mokesčiu tikimasi išspręsti sparčiai augančią dvigubos apskaitos modelio subalansavimo problemą. Daugėjant gaminančiųjų vartotojų, elektros energijos dvigubos apskaitos modelio kaštai sistemoje pasiekė dešimtis milijonų ir toliau sparčiai didėja. Remiantis VERT skaičiavimais, 2025 m. balandį– 2026 m. kovą buitinių gaminančiųjų vartotojų aptarnavimo sąnaudų rodiklis jau siekė 125 mln. Eur, o pajamos – apie 44 mln. Eur.

Atsižvelgiant į tai, kad absoliučią daugumą elektros energijos Lietuvoje suvartoja verslas, o didžiausi subsidijų schemos gaminantiems vartotojams naudos gavėjai yra gyventojai su saulės elektrinėmis, šios subsidijos vertintinos kaip vis mažiau tvarus fiskalinis transferas iš verslo gyventojams.

LVK skaičiavimais, šios subsidijos jau šiandien lemia apie 0,9 ct/kWh *neto* pervedimą už verslo mokamą elektrą už gyventojų subsidijų palaikymą. Tai daro reikšmingą poveikį Lietuvos pramonės konkurencingumui, ypač eksporto rinkose, kur produkcija tiesiogiai konkuruoja su užsienio gamintojais, ir kur net ir 1 ct/kWh kaina gali turėti reikšmingą poveikį konkurencingumui.

Atsižvelgiant į Vyriausybės programos tikslą vystyti „ekonomiškai tvarią“ gaminančių vartotojų sistemą ir siekti „konkurencingos elektros energijos kainų gyventojams ir verslui“, LVK siūlo:

- Nustatyti priemonę „Parengti ir įvertinti perėjimo prie grynojo atsiskaitymo apskaitos modelio gaminantiems vartotojams alternatyvas“
- Nustatyti priemonę „Siekiant užtikrinti konkurencingą elektros kainą pramonei, inicijuoti teisės aktų pakeitimus, siekiant įtvirtinti VIAP kompensavimo priemonę itin daug elektros energijos suvartojančioms įmonėms, veikiančioms sektoriuose, kurie susiduria su didele anglies dioksido nutekėjimo rizika“

2.3. Dėl ugdymo turiniui skiriamo krepšelio

Ugdymo turiniui atnaujinti skirta suma nesikeičia jau 10 metų, neatitinka rinkos situacijos ir neatliepia ugdymo turinio kūrimo savikainos. Atitinkamai, dėl to gali nukentėti ugdymo turinio kokybė, nes mokyklos negali užtikrinti pilno ir kokybiško mokymo priemonių komplekto. Atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybė orientuojasi į visiems prieinamą švietimą, **LVK siūlo iki 50 Eur padidinti 2027 m. ir iki 70 Eur 2028 m. (2025 m. – 30 Eur) valstybės skirtas lėšas vienam bendrojo ugdymo mokiniui vadovėliams įsigyti.**

2.4. Dėl priemonės ES teisės aktų paauksavimo kontrolei

LVK pritaria priemonei Nr. 2.8. priemonei, kuria yra siūloma įtvirtinti mechanizmą, kad perkeliant Europos Sąjungos teisę į nacionalinę teisę nebūtų kuriamas perteklinis reguliavimas (angl. goldplating), kuris mažina Lietuvos konkurencingumą.

Vis tik pastebime, kad šiam tikslui buvo rastas Vyriausybės ir socialinių partnerių sutarimas dar praeitoje Vyriausybėje, o konkretus LVK pasiūlymas buvo pateiktas dar š.m. liepos mėnesį. Atitinkamai, **LVK siūlo trumpinti šios priemonės įgyvendinimo terminą.**

2.5. Dėl siūlomos panaikinti sveikatingumo sektoriui aktualios priemonės

LVK atkreipia dėmesį, kad tiek XIX-osios, tiek XX-osios Vyriausybės programos įgyvendinimo priemonių planuose buvo įtvirtinta priemonė „Sukurti gamtinių veiksnių pripažinimo gydomaisiais mechanizma ir priimti sprendimus dėl galimų priemonių (veiklų), siekiant skatinti sveikatinimo ir sveikatingumo infrastruktūros bei paslaugų plėtrą, panaudojant gamtinius gydomuosius veiksnus“.

LVK pabrėžia, kad prievolė įgyvendinti šią priemonę kyla iš Kurortų ir kurortinių teritorijų damaus vystymo įstatymo, kuriame įtvirtinta, kad Sveikatos apsaugos ministerija *inter alia* „nustato gamtinių gydomųjų veiksnių, naudojamų kurortinio sveikatinimo paslaugoms teikti, sertifikavimo tvarką“. Nepaisant to, kad įstatymas jau galioja daugiau nei 3 metus, ši įstatymo nuostata nėra įgyvendinta.

Atsižvelgiant į tai, taip pat į tai, kad ši priemonė atitinka XXI-osios Vyriausybės prioritetus, LVK ragina priemonės „Sukurti gamtinių veiksnių pripažinimo gydomaisiais mechanizma ir priimti sprendimus dėl galimų priemonių (veiklų), siekiant skatinti sveikatinimo ir sveikatingumo infrastruktūros bei paslaugų plėtrą, panaudojant gamtinius gydomuosius veiksnus“ nepašalinti iš Projekto.

2.6. Dėl tinkamų kompensacijų miškų savininkams

LVK pritaria savo nario Lietuvos miškų savininkų asociacijos (LMSA) pastabai, kad Plano 11.2 veiksme kompensavimas susiaurintas iki plynųjų miško kirtimų draudimo. Tačiau XXI Vyriausybės programos 652, 653 ir 656 punktai įtvirtina platesnį principą: prieš nustatant naujus suvaržymus privačiuose miškuose turi būti numatytas sąžiningas kompensavimas, o tam tikrais atvejais – miško išpirkimas. Todėl kompensavimo mechanizmas turi apimti ne tik absoliutų plynųjų kirtimų draudimą, bet ir kitus ekonomiškai reikšmingus veiklos ribojimus, kurie mažina pajamas ar valdos rinkos vertę. Kartu būtina atnaujinti kompensacijų apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarką, parengti bendrą ekonominių nuostolių vertinimo metodiką, nustatyti tvarius finansavimo šaltinius ir įtraukti Finansų ministeriją į sprendimų dėl naujų aplinkosauginių apribojimų bei jų finansavimo rengimą.

Todėl LVK siūlo taisyti 11.2 punktą pagal LMSA pasiūlymą.

2.7. LVK pasiūlymų lentelė

Eil. Nr.	Veiksmo pavadinimas	Įvykdymo data	Atsakingas vykdytojas
NAUJA 6 prioritetas	Inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kuriais būtų įtvirtinta, kad pacientui, mokamos paslaugos teikimo metu nustačius mediciniskai būtinas papildomas sveikatos priežiūros paslaugas, tolimesnės paslaugos būtų teikiamos pagal patvirtintus ligų aprašus, indikacijas, gydymo ir ištyrimo algoritmus ir apmokamos PSDF lėšomis	2026 m. IV ketv.	SAM

	ties viešosiose, tiek privačiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose, nebent pacientas pats pasirinktų kitokias paslaugas.		
NAUJA 6 prioritetas	Inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kuriais būtų skatinama papildomojo savanoriškojo sveikatos draudimo plėtra, įtraukiant darbdavius ir gyventojus, ir nustatyta, kad tokios draudimo sutartys iki 1 MMA per metus nebūtų apmokestinamos GPM, jeigu jos apimtų sveikatos priežiūros specialisto paskirtas gydymo, profilaktikos paslaugas, joms reikalingas priemonės bei galimybę pasirinkti gydymo įstaigą ir gydytoją.	2026 m. IV ketv.	SAM
NAUJA 8 prioritetas	Parengti ir įvertinti perėjimo prie grynojo atsiskaitymo apskaitos modelio gaminantiems vartotojams alternatyvas.	2027 m. IV ketv.	ENMIN
NAUJA 8 prioritetas	Siekiant užtikrinti konkurencingą elektros kainą pramonei, inicijuoti teisės aktų pakeitimus, siekiant įtvirtinti VIAP kompensavimo priemonę itin daug elektros energijos suvartojančioms įmonėms, veikiančioms sektoriuose, kurie susiduria su didele anglies dioksido nutekėjimo rizika.	2027 m. II ketv.	ENMIN
NAUJA 5 prioritetas	Iki 50 Eur padidinti 2027 m. ir iki 70 Eur 2028 m. (2025 m. – 30 Eur) valstybės skirtas lėšas vienam bendrojo ugdymo mokiniui vadovėliams įsigyti.	2026 m. IV ketv.	ŠMSM
KEISTI 2.8. priemonę	Įtvirtinti mechanizmą, kad perkeltant Europos Sąjungos teisę į nacionalinę teisę nebūtų kuriamas perteklinis reguliavimas (angl. goldplating), kuris mažina Lietuvos konkurencingumą.	2027 m. II ketv. 2026 m. IV ketv.	EIM, TM
NAUJA (SIŪLOMA NEIŠIMTI IŠ PROJEKTO) 13 prioritetas	Sukurti gamtinių veiksnių pripažinimo gydomaisiais mechanizmą ir priimti sprendimus dėl galimų priemonių (veiklų), siekiant skatinti sveikatinimo ir sveikatingumo infrastruktūros bei paslaugų plėtrą, panaudojant gamtinius gydomuosius veiksnius.	2027 m. IV ketv.	SAM, EIM
KEISTI 11.2. priemonę	Pakeisti Miškų įstatymą, įgyvendinant patvirtintas ilgalaikės miškų politikos kryptis, ir nustatyti veiksmingesnį bei aiškesnį miškų grupių paskirstymą; prieš nustatant naujus ar išplečiant esamus ūkinės veiklos ribojimus privačiuose miškuose numatyti sąžiningą ir savalaikį kompensavimą už ekonomiškai reikšmingus nuostolius, o kai ribojimai iš esmės panaikina ūkinio naudojimo galimybes – miškų išpirkimo ar mainų mechanizmą; riboti plynuosius kirtimus priemiesčių miškuose ir vertingiausiose	2027 m. II ketv.	AM

	saugomose teritorijose; įveikinti nuosavybės teisėms atkurti nepanaudotus valstybinius miškus; atsisakyti pridėtinės vertės nekuriančio ir ES teisės reikalavimus viršijančio perteklinio teisinio reguliavimo.		
--	---	--	--

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Ineta Rizgelė

Originalas nebus siunčiamas. Vilius Kriaučiūnas, el.p. vilius@lvk.lt, mob. +37067703607.